

BÁNYÁSZ

A Salgótarjáni Szénmedence Bánya- és Kohómunkásai Gazd. Szakegyesületének Hivatalos Közlönye.

Felelős szerkesztő:
CSÓKA VENDEL.

Kiadó:
FAJD PÁL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Salgótarján, Vasút-utca 4. szám.
Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Előfizetési ár $\frac{1}{4}$ évre 80 fill. (10.000 K.)

Egyes szám ára 16 fillér. (2000 K.)

A magunk útján.

Tovább folytatjuk megkezdett utunkat. Lapunk legutóbbi számában megemlítettük, hogy egyesületünk beadvánnyal fordult a vállalatigazgatóságához, amelyben különféle sérelmek orvoslását kérte.

A kerület bányamunkásai feszült figyelemmel kísérték a beadvány sorsát. Ezen beadvány alapján megtartott tárgyaláson rendezést nyertek olyan sérelmek, melyeket évek óta nem tudott orvosoltatni a munkásság, éppen a szervezet gyengesége miatt, viszont most látja a vállalat azt az igyekezetet, amely a munkásság között megindult, szervezetének kiépítése iránt. Ez a lázas igyekezet meghozta a gyümölcsét.

A részletekkel lapunk más helyén foglalkozunk, itt csupán rá akarunk mutatni arra a tényre, hogy szervezetünk rövid fennállása óta már a második bérrendezésbe folyt be eredményesen. — Bár az elért eredmény nem elégíti ki teljes mértékben sem a munkásságot, sem az egyesület vezetését, mégis megnyugvást teremtett a kerületben.

Ez a tárgyalás igazolja egyesületünk helyes irányát, mert például ezt a mozgalmat is a leglázasabb választási idők alatt folytatta le. Ez a tárgyalás és az elért eredmények kell, hogy az ország többi telepein is a munkásságot munkára serkentse szervezetünk iránt.

Egyben azokat a munkástársainkat, akik sürgetnek bennünket, hogy csoportjainkat náluk is alakítsuk meg, egy kis türelemre kell kérnünk, azonban ígérjük, hogy amint a viszonyok megengedik, illetve az alapszabályok módosítása megtörténik, ami valószínűleg ebben az évben megtörténik, úgy 1927. év elején kiterjesztjük működésünket az egész ország területére.

A szakszervezeti életnek a jövőben teljesen új irányban kell terelődni. — Szakítani kell azzal a helytelen felfogással, amely a szakszervezeteket politikai célok elérésének szolgálatába állítja. A szakszervezetek ezáltal időnként aszerint, amint a viszonyok változtak, ugyanúgy változtak a taglétszámok. Ez a taglétszám a legtöbb esetben a politikai konjunktúra szerint emelkedett vagy esett. Ez okozta azután azt, hogy a szakszervezetekben nem tudott erős törzs kialakulni, amely

a szakszervezeteket meg tudta volna védeni és felül tudott volna emelkedni a napi eseményeken.

Mi a szakszervezetet egy olyan szentélynek tartjuk, amelyre mindenki a megkülönböztetett tisztelettel kell, hogy tekintsen. Ezt azonban csak úgy tudjuk elérni, ha nem engedjük alárendelni apró politikai kalandoknak, hanem kizárólag a munkásság gazdasági ügyeit intézi. Van ezen a téren elég alkalom a munkára, csak győzzük elvégezni.

Ezt a célt tűzte ki egyesületünk, ehhez a munkához hívunk segítségül minden munkást, aki törődik a jövőjével és a családja boldogulásával. — Meg fogjuk mutatni, hogy rövid időn belül példaként fogják egyesületünket állítani, mint amely elől jár a munkásság ügyeinek elintézésében.

A magyar munkásság már régóta óhajtja a szervezetek ilyen átépítését, azonban a vezérek állandóan azzal szerelték le ezen új iránynak a követelőit, hogy ez által éket vernek a munkásság közé és amíg ez az átépítés megtörténne, a tőke ki fogja használni az alkalmat és leigazza a munkásságot.

Ez az érvelés azután hatással volt és leszerelték az új irány követelőit, azonban ezeknek a szívében nyomot hagyott továbbra is és a legtöbb esetben elkedvetlenedést okozott, ez az elkedvetlenedés átcsapott a többi tagokra is, amely végül a tagok lassu elmaradását jelentette. Ezt igazolja ha figyelemmel kísérjük a különböző szervezetek taglétszámának a fluktuációját. A legtöbb szervezetnek a tagjai úszólóan kicserélődnek. Ez azután hátrányára van a szervezetnek, mert a tagok nem tudnak kellőképpen kifejlődni és amikor vezetőségi taggá választják, nem tudja elég szilárdan a helyét megállani.

A salgótarjáni munkásság megmutatta, hogy mennyire téves volt a vezéreknek ez a beállítása. A salgótarjáni munkásság látva azt a nemtörődömséget, amellyel ügyüket a bányamunkás szövetség kezelte és ezáltal a munkásság tetemes kárt szenvedett, nem akarta magát kiszolgáltatni a tőkének, elhatározta tehát, hogy szervezetét átépíti. Amikor ezen elhatározó lépést megtette, számolt mindazzal, ami ennek a nyomába jár, de elhatározása szilárd és eltántoríthatatlan volt és a cselekvés terére lépett.

A cselekvés meghozta a gyümölcsét, itt áll a gazdasági szakegyesület.

A Salgótarján vidéki bányamunkások ezen cselekedete megcáfolta a vezérek állításait és beigazolta, hogy a vezérek önző érdekből és hiúsági szempontból akadályozták a munkásság akaratának keresztül vitelét. Amikor a munkásság akaratának érvényt szerzett, megindult a rágalom hadjárat és ennek a hadjáratnak a szolgálatába állították összes rendelkezésre álló eszközeiket. Nem kimélték pénzt, embereket, nem válogattak az eszközökben. Természetesen a legtöbb esetben a vezérek nem maguk álltak ki a rágalommal, hanem szerencsétlen kis embereket dobtak a küzdelembe és amikor a rágalmakért helyt kellett állni, ezen kis embereket cserben hagyták és a következményeket ezeknek kellett viselni.

Nem érezték lelki furdalást, nem fájt nekik, hogy szerencsétlen, családos munkásembernek műszakokat vesztettek és pénzbüntetéseket fizettek, amelyeket ártatlan családanyáknak és a gyermekeknek kell megköpölni. A vezérek a nagy ágyukkal jöttek és azt mondták, hogy a szakszervezeti tanács nem fogadja körébe ezen egyesületet és ez által nem tartozik a nagy nemzetközi egységbe.

Ennek a hirdetésnek a hangos propagálásában bíztak, hogy ez vissza tartja a bányamunkásokat. Azonban a bányamunkásság eljutott már odáig, hogy feltudja fogni a helyzetet és még élénken emlékezik azokra az időkre, amikor a győző államok az ugynevezett béke után Magyarország iparát és kereskedelmét megbénították, ezáltal Magyarországon sok százezer munkás kezet téltlenségre kárhoztattak és nyomorba döntöttek sok millió ártatlan embert.

Hol volt akkor a nemzetközi szolidaritás, miért nem jött a magyar munkásság segítségére, akkor lett volna a legjobb alkalom arra, hogy bebizonyítsák a nemzetköziség helyességét. Azonban akkor elmaradt a nemzetközi szolidaritás megnyilvánulása, hagyták a magyar munkásságot vergődni, nyomorogni.

Ennek tudatában a magyar bányamunkásság kifogja építeni szakszervezetét azzal a nemzetközi érzéssel, hogy a külföldi munkásaival együtt érez és mindenkor, ha módjában van, támogatja harcában a nemzetközi tőkével

szemben. Azonban nem engedi meg, hogy ezt a nemzetköziséget a saját nemzetével szemben kihasználják. Mi harcba szállunk a tőkével, akár nemzetközi, akár nemzeti, ha a munkásság érdekei megkivánják. Azonban mi is érvényt szerzünk azon akarásunknak, hogy az országban elsősorban a magyar munkásság érdekei érvényesüljenek, ugyan úgy mint a többi országokban, ahol elsősorban a saját országuk ügyeit intézik és csak azután jön a nemzetköziség, úgy mi elsősorban Magyarország ügyeit kívánjuk szolgálni, mert nem várhatjuk senkitől országunk helyzetének a javítását.

Vége a magyar munkásság is nyíltan és világosan foglal állást és nem engedi gazdasági szervezetét jelszavakkal tönkre tenni, hanem igenis nyíltan színt vall és ugyan úgy mint a többi országok munkássága, első sorban a saját nemzeti érdekeit szolgálja és azután a nemzetköziséget, ugyan ezt követi a magyar munkásság.

Ezt a salgótarjáni munkásság elsőnek is merte fel és ezen felismerésük után cselekedett és ezen cselekvésért az ország munkássága elismeréssel fogja jutalmazni. Ezt a gondolatot fogjuk terjeszteni az egész ország területén, ennek a gondolatnak a zászlóját bontottuk ki és ez alá a zászló alá hívjuk a munkásságot. Tömörüljenek és mint egy ember emeljék magasra, a győzelem nem maradhat el, ezen győzelem a munkásság győzelme.

Bebizonyította a salgótarjáni munkásság, hogy a vezéreknek nem volt igazuk, mert ők megalkotta szervezetét és a tőke nem tudta letiporni őket, sőt engedményeket volt kénytelen tenni. Ezen engedményeket nem azért tette, mert jó szíve volt, hanem azért, mert látta a munkásság kemény akaratát, amellyel anyagi érdekeinek a megvédéseért sikra szállt. Ebben a tudatban folytatjuk szervezetünk kiépítését. Fel a további küzdelemre!

Befejezés előtt az országgyűlési képviselő választások.

A választási agitáció elindításával kapcsolatosan, mind több és több szó esett a bányamunkások magatartását illetőleg. A szociáldemokrata párt is jelölteket küldött mindazokba a kerületekbe, amely kerületek 1922-ben sikerrel vívták meg a választási küzdelmet. Ezek között a bányakerületek között szerepelt Dorog, Pécs, Tatabánya, Salgótarján, Sajószentpéter, Edelény, Ózd, Püspökladány, amelyek kifejezetten bányászkerületek, ezeken kívül még körülbelül 4-5 olyan kerületben voltak jelöltek, amelyek ugyancsak bányászok segítségére támaszkodtak. 1922-ben az előbb említett kerületek sikeresen fejeződtek be a párt részére Dorog, Tatabánya, Pécs és Salgótarjánban. A többi kerületekben is olyan nagyszámu szavazatot kaptak a szociáldemokrata párt jelöltjei, hogy csak igen minimális szavazattöbbséggel győztek fölöttük az ellenjelöltek.

A jelenlegi választások alkalmával ezeken a helyeken mindenütt állítottak jelölteket, ami befejezése után lesújtóan végződött a szociáldemokrata párt jelöltjeire. A választási hadjárat alatt sokféle ürügyet kerestek a bukások kimagyarázására, de főképpen a salgótarjáni választókerületre vonatkoztatták. Amikor kiderült, hogy a salgótarjáni választókerületben a szükséges ajánlásokat a szociáldemokrata párt jelöltje nem tudta megszerezni, egyesületünket állították oda, mint egyedüli bűnbakot, akít a legálisabb rágál-

makkal illették, hogy az egyesület az oka annak, hogy a kerületben nem sikerült a mandátumot megszerezni. De csakhamar kiderült, hogy elbukott Peyer Károly a dorogi kerület jelöltje, de elbukott Tatabánya, Ózd, Sajószentpéter és a többi kerület jelöltje is. Az előbb említett kerületek bukása után nyilvánvalóvá vált, hogy nem is az egyesületünk vezetői voltak okai a salgótarjáni bukásnak, mert hiszen a salgótarjáni kerületnél sokkal tömörebb munkáslakta kerületek buktak el, nyilvánvaló tehát, hogy itt súlyosabb bajoknak kellett történni.

De mert velünk kapcsolatosan nagyon sok szó esett, ezért kénytelenek vagyunk megállapítani mind azokat a bajokat, amelyek 5 éven keresztül az elmúlt nemzetgyűlési választások óta lejajlottak. Ezt pedig tesszük azért, hogy a hibákat ne a kis emberekben, hanem a vezérekben, általában a párt intézményeiben keressék és akik őszinték és nyíltak akarnak lenni, azok könnyen megtalálhatják Peyert és társai tülekedő, paktumos politikájában. A súlyos politikai baklövéseket nem lehet aljas piszkolódásokkal és rágalmakkal leplezni, amelyeket éveken keresztül folytattak. A munkásság egységének ápolása helyett állandóan a gyűlöletet és széthuzást szították. Nem törődtek a munkásság gazdasági érdekeinek fejlesztésével. Elvesztették a munkásság előtt bizalmukat. Ennek köszönhető a szociáldemokrata párt súlyos vesztesége a munkáslakta kerületekben. Az előbb említett kerületek közül Dorogon Peyer Károly, a szociáldemokrata párt legkiválóbb vezére bukott el, amely bukást az ellene használt terrorral akarja kimagyarázni. Elhisszük azt, hogy volt terror, de volt terror 1922-ben, bizonyára nagyobb mint az ideai választásoknál, de a terrorral szemben ott állt 1922-ben a munkásság lelkesedése, amelyet a szociálmusba vetett hit táplált. 1926-ban hiányzott a lelkesedés, mert a csalódások ezrein mentek keresztül azok a munkástársak, akik hivatta lettek volna a terrorral szemben sikraszállni.

A tatabányai kerület még hüebb képet ad mint a többi elbukott kerület, mert hiszen 1922-ben 3 és fél ezer szótöbbséggel választották meg Kabók Lajost, a keresztény szocialista Kocsány Károllyal szemben. Míg az ideai választások alkalmával megfordult a kocka, Kocsány Károly lett a kerület országgyűlési képviselője 3 és félezer szótöbbséggel.

Egy csöppet sem tapsolunk ezen fájdalom látványosságon, de mégis meg kellett mondanunk véleményünket, mert a munkásságnak, akinek elsősorban érdekei fűződnek a megfelelő képviselőhöz, sikra kell szállni, úgy az egyik, mint a másik igazságtalanságokkal és meg kell mondani a munkásság volt vezetőinek nyíltan a hibáikat, nehogy azok tovább terjedjenek és méginkább rodthasszák a már rodthadásnak induló testet. De meg kell mondani azt is, hogy a munkásság az elmúlt tapasztalatokból levonja a következtetéseket és cselekedni fog, mert élni akar.

GESCHEIT JÓZSEF

liszt- és termény
kereskedése
SALGÓTARJÁN.

Telefon szám: 64.

El ne mulassza

megtekinteni

Sonnenschein Dávid

áruházát.

Női-, férfi cipők.

Véget ért az Angol bányamunkások harca.

A lapunk harmadik számában már megemlékeztünk az angol bányamunkások gazdasági küzdelméről, amelyet nemcsak az angol bányakapitalisták, hanem mondhatnánk az egész európai bányakapitalisták ellen folytattak. Ha őszinték akarunk maradni, akkor a bányamunkások harcát védelmi harcnak kell elismerni. Védelmi harcnak azért, mert az angol bányamunkások harcában nagy szerepe volt a német, belga, francia és cseh, de még a lengyel kapitalistáknak is. Emlékszünk arra az időre, amikor az előbb említett államok bányatulajdonosai a munkások ellen folytattak harcot csak azért, hogy a kitermelt szénüket versenyképessé tegyék és ezáltal a többi Európai állam bányáinak nehézségeket okozhassanak. Tömegével bocsájtották el a munkásokat, meghosszabbították munkaidejüket, leszorították a munkabéreket. Ezeknek a bányakapitalistáknak az angol sztrajk kedvező piacokat teremtett. Egyetlen egy esetben sem hallottuk a sztrajk alatt panaszkodni őket, sőt ellenkezőleg, állandóan emelték a szén árakat és ezzel igyekeztek szaporítani vagyonukat. Munkásokat fogadtak vissza munkába, hogy ezáltal termeléseiket növeljék és hogy az angol sztrajk folytán beállott szénhiányt pótolják. Örült jövedelmekre tettek szert, amely jövedelmeket az angol bányászok sztrajkjának hiányában sohasem értek volna el.

Az angol bányásztrajkot megelőzőleg már az Európai bányák kivétel nélkül nehéz gazdasági válságokkal küzdöttek, az a sok millió tonnát kitevő angol szén, amely közel hét hónapos sztrajk alatt elmaradt, egyelőre a szénválság megszűnését látszik mutatni. De tévesen volna azt hinni, hogy ezzel a jövőt, illetőleg a szénválság elmúlt. Ha jelenleg mutatkozik is a szénben kereslet, az csak egy nagyon rövid átmenet lesz, mert hiszen az angol bányatulajdonosok éppen ezért provokálták a harcot, hogy meghosszabbítsák a munkaidőt, kiéheztessék a munkásokat és ezáltal kényszerítsék több termelés elérésére. Az angol bányatulajdonosok elgondolása sikerült. Meghosszabbították a munkaidőt, leszorították a munkabéreket és kerületenként kötötték béregyeséget a kerületi bányák teherbíró képességének megfelelőleg. Ebből természetesen a legkövetkező, hogy már magában Angliában a kerületi bányák között indul meg örült verseny a termelés fokozására, s a munkabérek csökkentésére. De a verseny fokozódni fog kifelé, különböző ország bányáival szemben is. Ezen versenyeknek ugyancsak az lesz a következménye, hogy az Európai bányák összességének harcot kell vívni az angol bányákból előállított többtermeléssel.

Tehát az angol bányászok harca európai bányász harccá fejlődött ki. Nagyon rövid idő múlva éreztetni fogja hatását az angol bányamunkások munkaidejének meghosszabbítása egész Európaszerte.

Az angol bányamunkások harcánál foglalkoznunk kell a bányász internacionálé magatartásával is, mert az angolok harca egyúttal seregszemléje is volt az Internacionálénak. Talán soha az Internacionálé fennállása óta szomorubb tapasztalatokat nem nyerhettünk magatartásáról, mint a jelen esetben. Mi úgy tudjuk, hogy az Internacionálé azért alakult, hogy abban az esetben, amikor valamely ország munkásai ellen a nemzetközi kapitalizmus támadást intéz, nemzetközien kell a harcot megvívnia. Értelmetlen módon ez alkalommal sem tette meg kötelességét, sőt ellenkezőleg, szabadon engedte a bányakapitalistákat, az angol bányamunkások harcának leverésére. Csak emlékeztetni kívánjuk lapunk olvasóit azokra a nagy összegekre, amely összegek látszólag Oroszországból érkeztek az angol bányászok segélyezésére. Kiderült, hogy ezek az összegek tulajdonképpen nem is Oroszországból, hanem Németországból, a nagy bányakapitalisták jóvoltából jutott el Oroszországon keresztül az angol bányászok segélyezésére.

Tehát a német bányabárók segítették elő az angol bányamunkások segélyezését, csak azért, hogy az angol sztrajk minél tovább tartson és ez alatt a német bányákat erősítsék. Így néz ki tehát a bányász Internacionálé, mert hinni sem mernénk, hogy a bányász Internacionálénak arról a galád és csufos támadásról tudomása ne lett volna. Ha pedig nem tudott, akkor azzal is bizonyítékot szolgáltat tehetetlenségéről. Minden józan gondolkodó ember, aki hitt a nemzetköziségben meg volt győződve arról, hogy azt a harcot, amely harc az európai bányászok harcának látszott, a Bányász Internacionálé minden rendelkezésre álló eszközzel győzelemre segíti. Fájdalom, a reményeink összedőltek, mert az angolok, kik férfiasan, éhezve, nyomorogva küzdöttek mindnyájunk érdekért, egyedül maradtak. Nem, hogy csak egyedül maradtak, hanem mondhatnók a segítség helyett támadásban részesültek, mert hisz a németek, franciák és lengyelek az ő országuk munkásainak verejtékéből kitermelt szénrel támogatták az angol gyárpárt és közüzemeket. Hirdették ugyan a szolidaritást, de ugyan akkor vakon mentek és termeltek. Szállították a mérgezett töröket, amelyek mind több és több angol bányászt döftek le, mind több és több áldozata lett az angol harcnak, amely lassan elvérzett.

Ezekből a fájdalmas jelenségekből le kell vonni a magyar bányászoknak is a tanulságot. Látniuk kell, hogy milyen magatartást tanusítottak azon országok, amelyek az angol bányászsztrajkból hasznot élveztek. Jó lehet az angol bányász sztrajknak hatása Magyarországon is érezhető volt, már az előző lapunkban megemlékeztünk, amidőn azt mondtuk, hogy egy csöppet sem taposunk az angol bányászok harcából hozzánk eljutott eredményének, mert tisztában voltunk vele, hogy ennek a reakciója elmaradhatatlan. De mert nem rajtuk mulott ezen világra szóló nagy harcnak az eldöntése, a jövőt illetően figyelemmel kell kísérnünk ennek következményeit. Résen kell lennünk, hogy a közelgő veszedelemmel meg tudjunk küzdeni. Ne tekintessünk jobbra és balra, hanem nézzük csak az elénk kerülő nehézségeket, mert ha mi a más bajait próbáljuk orvosolni, akkor a saját bőrünkkel fogunk fizetni. Az Internacionáléba vetett reményeink összedőltek, az azonban ne csüggyesszen senkit, mert a csüggedés újabb károkat és veszteségeket jelenthet számunkra, hanem fogjunk össze mindnyájan, legyünk testvérek, kéz a kézben vívjuk meg harcainkat, amelyet senki sem fog megvívni helyettünk.

Bérrendezés.

A szénkonjunkturalis idő elmulásával megszünt annak a lehetősége is, hogy a bányamunkásság a szakmányaiból, vagy általában a munkabérekben mutatkozó eltolódásokat időről-időre a bányavállalatok képviselőivel rendezhessék. — A legutolsó bértárgyalás 1924. január 9-én volt, az akkor megállapított bérek még jelenleg is érvényben vannak. Eppen ez tette szükségessé, hogy a bányatársulathoz bérkérvénnyel forduljanak a szaktársak, amelyben kifejezetten a bérek kiegyenlítését kérik.

Egyesületünk bizalmiférfi testülete 1926.

évi november hó 7-én tartott ülésén foglalkozott a memorandum beadásával, amelyben kérték a bányagazgatóságtól a szakmányaik revízió alá vételét, a fenntartási szakmánya általános rendezését, a fa és szénjárandóság kiterjesztését a fiatalok munkásokra. Végül a karancskeszi és környékbeli munkások villamoson való szállítását.

Meg kell jegyeznünk, hogy ezen kérvényt megelőzőleg már 3 ízben fordultak a salgótarjáni munkástársak a bányagazgatósághoz az előbbi panaszok orvoslásáért, a bányagazgatóság a beadott kérvényre még csak választ sem adott. Már pedig 1924 óta a szakmányaikban lényeges eltolódások történtek, amely eltolódások feltétlenül orvoslást igényelnek. Ha figyelemmel végigkísértük a szakmányaik alakulását, akkor mindinkább láthattuk, hogy egyik-másik üzemnél a megkívánt átlagos járáskereset sem voltak képesek elérni. Nagyon érdekes szerepe jutott itt a keresetek alakulásánál az úgynevezett prémionak. Azoknál az üzemeknél, amely üzemek elérték az átlagos keresetet, ott a csapatok 35—40 százalékos prémio segítségével tudtak szert tenni az átlagos keresetre, míg ahol az átlagos járáskereset megközelíthetőleg sem volt elérhető, ott már prémios csapat alig akad egy-kettő.

A beadott kérvényünkre a bányagazgatóság folyó hó 9-én délután 3 órát tűzte ki tárgyalási időül, amelyen részt vett az egyesületünk központja, valamint Egyesületünk 14. helycsoportjának kiküldöttei. A tárgyaláson ugyancsak megjelentek a bányagazgatóság képviselőitől az összes kerületi üzemfőnökök és a központi igazgatóság képviselője. A tárgyaló felek a beadott kérvényt pontról-pontra vették át, szenvedélyes vita fejlődött ki a fenntartási szakmányaik rendezése körül. A megjelent bizalmiférfiak adatokkal igazolták a fenntartási szakmányaik tarthatatlanságát. Ugyancsak bebizonyították azt is, hogy egyes üzemeknél az átlagos kereset a meglévő szakmányaikkal egyáltalán nem érhető el.

A bányagazgatóság képviselői a szakmányaik felemelése alól azzal tértek ki, hogy a szénkonjunktura a szén árakat annyira leszorította, hogy egy béremelés a szén eladási árban éreztetné hatását s ezáltal versenyképtelenné válnak és nem volnának képesek üzemüket fenntartani. Itt megjegyezni kívánjuk, hogy ez volt az álláspontjuk akkor is, mikor igazán nem volt arra gondjuk, hogy hogyan is adják el szénüket.

A bizalmiférfiak által előadott panaszokra a bányagazgatóság elrendelte, hogy Kisterevén, Augusztáknán, Szánason, Karancsberényben, Frigyesaknán és Etesen a prémio alapot fogja leszállítani, s ezáltal lehetővé teszi, hogy a csapatok minél nagyobb számban jussanak a prémiohoz, amely a keresetet feljavitja. Továbbá elrendelte, hogy a szén csapatok által elvégzett fenntartási munkálatok nem számítanak rendes termelési műszakoknak, hogy ezáltal a prémio könnyebben legyen elérhető. Továbbá elrendelte a bányagazgatóság, hogy a női munkások, amennyiben azok családfenntartók, ugyanolyan szénjárandóságban részesüljenek mint a nők munkások. A járandóság kérdését pedig úgy kívánja rendezni, hogy utasította az üzemvezetőt, hogy a bányákból nagyobb mennyiségű öreg

fát mentesítsenek, hogy ezáltal a munkásság részére több öreg fa jusson kiosztásra. Végül elfogadta a bányagazgatóság, a tárgyaló bizottság azon kívánságát, hogy a bányából kikerülő munkástársak a külszínen való elhelyezésük alkalmával magasabb fizetésbe részesüljenek, mint a velük egy munkára beosztott napszámosok. A fizetés megállapítását az igazgatóság egy későbbben kiadandó rendelettel lépteti életbe.

A karancsaljai villamos vasút igénybevételét elvben elfogadta a bányagazgatóság, csak jelenleg azért nem tud kívánságunknak eleget tenni, mert nem áll rendelkezésére megfelelő mennyiségű fődes kocsi, amelyben embereket lehessen szállítani, nyílt kocsiban pedig ember szállítás életveszélyes, de egyébként az iparhatóság ehhez nem járult hozzá.

A szakmányaik ilyen módon való rendezése egészen őszintén szólva nem elégitenek ki bennünket, mert ez alkalommal is beigazolódást nyert, hogy a szakmányaik csakugyan olyanok mint a harmónika, mint ahogy azt bányász nyelven szokták mondani. De azt gondoljuk, hogy egy lépést mégis tettünk előre, mert kiléptünk abból a régi letárgyából, amiben évek óta éltek munkásaink és hisszük, hogy rövidesen alkalom nyílik a szakmányaik revíziójának hozzászólásához, amikor a pengőrevaló átszámításra kerül a sor. Addig is a salgótarjáni munkásság készüljön, gyűjtsön megfelelő adatokat, amelyeknek segítségével a jelen tárgyalásnál fenmaradt sérelmeket megtudja szüntetni.

Egyik rágalmozó a bíróság előtt.

— Az egyesületünk megalakulásával egyidejűleg, ismert helyről irányított rágalomhadjárat indult meg az egyesületünk vezetői ellen. Jó hiszemű emberek hátamögé bujva ugratnak be embereket, hogy azáltal aljas céljaikat elérjék. Ez történt legutóbb Zagyvapálfalván. Fodor János, munkástársak előtt Csóka Vendel egyesületünk titkáráról azt a kijelentést tette, hogy Csóka Vendel a „Pannónia”-ban nők társaságában az egyesület pénzét mulatta el.

Csóka Vendel, egyesületünk titkára Fodor Jánost feljelentette a salgótarjáni kir. járásbíróságnál, amelyet folyó hó 10-én d. e. 9 órakor tárgyal a járásbíróság. — Csóka Vendel a vádlott megbüntetését nem kívánta, hanem ragaszkodott ahhoz, hogy a kijelentését vonja vissza és kérjen bocsánatot, amelyet Fodor János a járásbíróság előtt meg is tett. — Bocsánatkérés után a járásbíróság 500.000 korona perköltség megtérítésére marasztalta el Fodor Jánost, amit most megköszönhet azoknak, akik őt beugratták.

Friedmann Rezső RUHAÜZLET.

Dus választék férfi-, fiú
téli kabátokban, városi
bundákban.

Külön mérték utáni osztály.
Kedvező fizetési feltételek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Egy próbavásárlással meg-
győződhetik, hogy 40 év
óta fennálló

Baumann Adolf

férfi- és női divatruha cégnél
legjobb minőségű árut fel-
tűnő olcsón vásárolhat.

Allandóan raktáron: Női-, leány-,
férfi- és fiú kabátok és öltönyök.

KESZLER ÁRPÁD

ÓRAS ÉS ÉKSZERÉSZ

SALGÓTARJÁN. Fő-utca 304.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

A legolcsóbb bevásárlási forrás arany
és ezüst ékszer különlegességekben.

Vessék törött aranyat és ezüstöt a legmagasabb ártan.
Minden nála vásárolt óráért 5 évi írásbeli jótállás
vállalok. — — — Órajavítások műhelyemben pontosan
csináltatnak.

A kis érzékeny.

T. szerkesztő úr!

A „Bányamunkás”-ban megjelent cikke, válaszképen az alábbi sorok lekölését kérem. Ugy látom, hogy Peyer úrnak fáj a feje Salgótarján miatt, mert mással sem tud foglalkozni csak mindég a salgótarjániakkal. Mindenféle tücsköt, bogarat felénk hánv, nem tudja igazán, hogy mi baja van önönmagának és itt keresi a gyógyszert a betegségére. Itt ugyancsak nincs patika számára, itt hiába kereskedik, ugylátom személyekben keresi a hibát. Ne keresse senki másba, csak önönmagában, mert nagyon rossz vezérű volt és megkerülte a nyáj, nem csak itt, hanem másutt is, mert nem kellett kolompósna Dorogon sem. Akkor megérténém a piszkolódását, ha bebizonyította volna rák más területben a győzelmét. De úgy látszik, t. Peyer úrnak nem fontos semmi más, csak hogy vannak személyek, akiket uton, utfélen mocskolhat. Igen szépen kérem t. Peyer ur: Nekünk elég volt ezekből, nem kérünk többet belőle. Vissza emlékeztetem b. figyelmét arra az időre, amikor azt felelte a felszólalásomra, hogy nem mehetünk a hercegprimáshoz pénzért. Hogy én megmondtam akkor is a munkásság panaszát, amikor ezt a feleletet adta, hogy jobban tudja mint én, amire én azt feleltem, hogy sajnos jobban tudja, de én csak úgy szeretném tudni, de én pedig jobban érzem. Nem csoda más külföldben is, hogy ez így volt, mert mi nem egyforma szocialisták voltunk soha, mert t. Peyer ur fizetésért, én pedig fizettem. Tehát melyikünknek nagyobb érdeke akkor a szocializmus, annak-e, aki urat játszott, vagy aki koplalt ön mellett, tessék vonja le a konzekvenciát, Peyer úr talán érzi mit vesztett? de én még eddig úgy érzem, hogy nem vesztettem és meg vagyok győződve, hogy nem is fogok veszíteni.

Csak egy kérésem van még t. Peyer úr, tessék megkérdezni az összes munkásságot, mennyinek volt könnyebb az élet 1922-óta, amióta mint munkásvezér volt a parlamentbe. Én erre azt felelem csak, hogy a munkás még nem volt olyan rossz helyzetben, mint ez idő alatt. Mert minden jogos harca meddő maradt, mert a harc vége sohasem az volt, amiért kezdtük a harcot. Mert a vezér ur nem érezte jó magát a harc alatt és kibúvót keresett. A legnagyobb eredmény 1924-ben volt, a társaláda összpontosítása, amit még most sem élvezünk két és fél év után. Ezt a szép eredményt is oly soká kapjuk meg. Ugy látszik t. vezér úrnak semmi sem sürgős a munkások érdekében, csak a saját érdeke a fontos. Mert ezért sok személybe belekapaszkodik, hogy a saját kudarcát másra kenhesse. Engem ugyan hiába céloz, mert nem talál, mert a Bányász és Kohómunkások Szervezetét nem az én személyem tette tönkre, hanem az öné, mert én mint helyi vezető megtettem a magamét, de a fővezér nem tette meg. Csak egyet ajánlok b. figyelmébe, tessék nyugodt lenni, egész őszintén elmondom, kár minden erőlködés, a munkás tudja, hogy Menczel-e a hibás, vagy Peyer. Engem hiába keres bűnbaknak, mert én csak Salgótarjánban vagyok. Azt kérdem végzetül, ki a hibás Tatabányán és ki a hibás Dorogon és ki a hibás Vörösváron és így tovább, hogy elvesztették a bizalmukat a munkások előtt? a kérdésre a felelet könnyű, mert azt megadták önnek a dorogi választók.

Menczel András.

„Turul-nyomda” r.-t., Salgótarján.

Meddig késik még a bányatárspénztárak központosítása?

A bányatárspénztárak központosítására szóló rendelet kiadását a népjóléti miniszter 1927. évi január hó 1-ére ígérte, illetve kiállításba helyezte, hogy akkorra megkezdheti működését. Ez év október hó 7-én Budapesten tartott ankétén a miniszter képviselőtében megjelent államtitkár szintén azzal próbálta megnyugtani az izguló küldötteket, hogy az új év örömet fog hozni a bányászoknak, mert meglesz a központosítás.

Azótától fogva szélcsend uralkodik, allig lehet hallani, hogy mi is fog történni a rendelet kiadásával. Most azután, a választások alatt ismét hallottuk, hogy rövidesen meglesz a kívánt eredmény. Dacára az újabb ígértek, mégis kell foglalkoznunk a társpénztárak problémájával, még pedig azoknak a nevében, akik a jelenlegi nyugdíjuk mellett nyomorognak és faluról-falura koldulni járnak.

Elhiszük ugyan, hogy az illetékeseknek vannak nagy elfoglaltságaik, de úgy érezzük, hogy a nemzet becsülete megköveteli, hogy a nyomorgó nyugdíjasok a koldustarisznyát végre egyszer és mindenkorra félre tehessek. Ezt pedig csak úgy tehetik félre, ha a népjóléti miniszter, akinek a kezében van szerencsétlen munkástársaink sorsa, minden gondolkodás nélkül cselekedni fog.

A rendelet kiadása már annál inkább is szükséges, mert senkisé tudja, hogy mit is fog az tartalmazni. A rendelet utolsó pillanatban való kiadása károkat idézhet elő, mert hiszen annak végrehajtása, nem lesz olyan egyszerű probléma, mint azt bárki is hiszi.

Egyébként itt közöljük le a népjóléti miniszterhez egyesületünk nevében benyújtott memorandumot, a folyó évi október 7-én megtartott társpénztári ankét alkalmából.

* * *

A magyar kir. munkaügyi és népjóléti miniszter ur által 1926. évi október hó 3-án megtartott értekezleten a következőket állapította meg:

A magyar kir. miniszter ur előiratában megállapítja, hogy a nyugbérre biztosított altiszteket és munkásokat négy csoportba sorozza.

4. §-ban.

Nyugbérbiztosítás céljából szolgáló javadalmazást (nyugbérbiztosítás alapösszege) az I. csoportban évi 1200 pengő, a II. csoportban évi 820 pengő, a III. csoportban évi 720 pengő, a IV. csoportban évi 480 pengő. A jelenlegi biztosítottak létszáma kereken 36.000 tesz ki.

A fenti munkáslétszám úgy oszlik meg, hogy az I. csp. 1. 95% 342 biztosítási alapösszeg 1200 pengő.

A II. csp. 4.95% 1490 biztosítási alapösszeg 820 pengő.

A III. csp. 36.26% 13051 biztosítási alapösszeg 720 pengő.

A IV. csp. 58.65% 21117 biztosítási alap.

Altiszt, illetve munkás a fenti megosztás szerint évi javadalmazása, mint biztosítási alapösszeg 17.000.000 pengőt tesz ki, amelynek 14%-a mint biztosítási járulék 238.000 pengőt tesz ki.

A fenti összegből nyugdíj járandóság a jelenlegi 9775 létszámú nyugbérrest alapul véve:

Az I. csoportban havi 1.000.000 korona.

A II. " " 700.000 "

A III. " " 600.000 "

A IV. " " 400.000 "

összeget állapított meg negyvenéves szolgálati év eltelte után, mint maximális nyugbért.

A salgótarjáni szénmedence bányamunkásainak felfogása szerint lényegesen rosszabb helyzetbe juttatná a munkásságot a jelenlegi helyzetnél is, ezért a maga részéről szükségesnek tartja a rendelettervezetét lényegesen korrigálni és az észrevételeit az alábbiakban megtenni.

Eszerint az az óhaj merült fel, hogy a IV. csoport helyett III. csoport állapíttassék meg, még pedig úgy, hogy az

I. csoportba tartozzanak az összes altisztek, II. csoportba tartozzanak az összes vajúrók, segédvajúrók és a szakképzett iparosok,

III. csoportba tartozzanak az összes csillések, napszamosok és egyéb urasági munkások. Ugyancsak az az óhaj merült fel, hogy az évi javadalmazások is emeltessenek fel, még pedig a következőképen:

Az I. csoport évi 1800 pengő 14 százaléka 232 pengő, maximális nyugbér 22.500.000 K.

A II. csoport évi 1.200 pengő 14 százaléka 168 pengő, maximális nyugbér 15.000.000 K.

A III. csoport évi 800 pengő 14 százaléka 112 pengő, maximális nyugbér 10.000.000 K.

A fenti összeg alapján évi beszámítható javadalmazás 35.778.800 pengő és ez összeg 14 százaléka 5.409.023 pengő volna az az összeg, amely összeg a nyugbérrek folyósítására szolgál.

A népjóléti és munkaügyi miniszter ur által előirányzott biztosítási összeg között 129 százalékos emelkedés van, míg a nyugbérben az emelkedés kereken 100 százalék. Tehát gondoskodva van arról is, hogy a nyugbérpénztár a reá háruló kötelezettségének eleget teheszen.

A népjóléti és munkaügyi miniszter ur tervezetével szemben kérjük azt is, hogy a maximális várakozási idő 5 évnél kezdődjék és a földalatti és a nehéz iparban foglalkoztatott munkásoknál 30 évnél, a külszíni munkásoknál pedig 33 évnél végződjen. E szerint a beszámítható nyugdíjévek a következőképen alakulnának:

Eltöltött 5 évi szolgálat után	20 %
" 5-15 évig 2.0 % évi emelk.	20 "
" 15-25 " 2.5 " " "	25 "
" 25-35 " 3.5 " " "	35 "
35 év	összesen 100 "

A fenti táblázat értelmében a földalatti dolgozó és a nehéz iparban foglalkoztatott munkások által eltöltött egy évi szolgálati idő a nyugbérmegállapításnál egy és fél évnek számítassék.

Az özvegyi és árva nyugbér pedig a következőképen állapíttassék meg: A elhalt nyugdíjas özvegye a férje után járó nyugdíjnak 50 százalékat, az első gyermek 25 százalékat, a második gyermek 35 százalékat, a negyedik gyermek pedig az özvegynek járó nyugbér 40 százalékat kapja nyugbér gyanánt.

78. §-hoz.

A rendelet fenti §-a értelmében az eddig eltöltött szolgálati időket 1919. évi január 1-től eső időre számítaná be, amellyel szemben mi kérjük, hogy az eltöltött szolgálati időket, amelyeket a biztosított elfogadható okmányokkal igazolni tud, tekintet nélkül arra, hogy hol és miótól fogva töltötte el, a nyugbér jogosultságban beszámíttassék.

9. §-hoz.

A nyugbérre jogosult nyugbérzése esetén, ha különböző osztályokban töltötte el szolgálati idejét, a legmagasabb nyugbérosztályban nyugbérreztessék.

(Folytatása következik.)

BLAYER FARKAS

ezelőtt

WETZLER és BLAYER

Ajánlja dus raktárát férfi- és női szövetekben, vászon, kanavász, damast ágyterítők, függönyök, női kész ruha és kabátokban, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Feltűnő olcsó árak, kedvező fizetési feltételek mellett.

Cipők mérték után is rendelhetők.

Nyomdavezető: Friedler Samu.